

KOLIKO SO VREDNE IZJAVE MESARSKIH BARONOV?

IZJAVLJALI SO, DA STAVKA NI UČINKOVALA NA PRODUKCIJO.

Poročila državnega poljedelskega komisarja pripovedujejo pa nekaj drugega!

Minneapolis, Minn. — Dokler je trajala stavka klavniških delavcev v St. Paulu, so mesarji podajali v časnikih izjave, da stavka nima nobenega vpliva na produkcijo. Vse gre normalno pot, se pripovedovali v listih in tako farbal javnost. V resnici pa ni bilo vse normalno pot, kajti poročila državnega poljedelskega komisarja govori, da je bilo konec 31. januarja 1922 v ledenih in hladnih shrambah v Minnesoti sedem milijonov funtov manj mesa kot konec 31. januarja 1921.

Govedina se je znižala za 1.404.091 funtov, prašičevo meso za 617 funtov, drugo meso pa skoraj za pet milijonov funtov. Še zaloga rib se je znižala za 785.000 funtov.

Naobratno se je pa povišala perutnina, sirovo maslo in drugi produkti. Vse zaloge so se znižale vseeno za pet milijonov funtov, ako se na drugi strani prišteje prirastek na sirovem maslu, perutnini in drugem blagu.

Tako so mesarski baroni farbal javnost. Meso iz ledenice in hladnih shramb je lepo prihajalo na trg, ljudje so pa verjeli, da je sveže meso, ker so mesarski baroni trdili, da nima stavka nobenega učinka na produkcijo.

Zanimivo bi bilo, ako bi se izvedelo, za koliko so se znižale zaloge v vseh hladnih shrambah in ledenicah mesarskega trsta. Kadar bi imeli te številke pred sabo, bi vedeli, kako je stavka klavniških delavcev vplivala na produkcijo v klavnicah.

POLITIČNA IGRA Z RUSKO POMOŽNO AKOLJO.

Ameriški odbor za pomoč stradalom v Rusiji je dobil 500 novih članov odkar ga Hoover napada.

Chicago, Ill. — (Feder. Press.) — "Javni uradniki, ki igrajo politično igro z mrtvimi trupli izstradanih in zmrznenih ruskih otrok, niso nič boljši kakor mednarodni bankirji, ki so kupili bonde zdaj uničene in mrtve carske vlade in ki so zahtevali svoj funt mesa predno bi dali eno samo drobtino živil in eno samo kapljico zdravil trpečemu ruskomu ljudstvu."

Tako se glasi odstavek pisma, katerega je razposlal Walter W. Liggett, tajnik Ameriškega odbora za pomoč stradalom v Rusiji, več ko 5000 članom tega odbora. Pismo vsebuje odgovor na napade na odbor, ki so se zadnje čase razlili po ameriškem kapitalističnem časopisju. Napade je vsekakor inspiriral Herbert Hoover. Liggett zahteva kongresno preiskavo ne samo odborovega delovanja, marveč vseh pomožnih organizacij v Ameriki, vključno s Hooverjevo pomožno upravo.

Odborniki tega komiteja izjavljajo, da je organizacija narasla za 500 novih članov odkar so bili objavljeni napadi nanjo, medtem ko je odpadlo le šest članov in dva pogojno.

KENOSHA SE JE IZREKLA PROTI PROHIBICIJI.

Kenosha, Wis. — Tukajšnji mestni svet je sprejel resolucijo, v kateri priporoča, da se dovoli varjenje piva in izdelovanje lahkega vina. Mestni odvetnik je prejel nalog, da pošlje resolucijo kongresnikom in poslanecem v lezislaturi. Resolucija je podobna resoluciji, ki jo je sprejelo mesto Davenport, Iowa.

Resolucija pravi, da bo davek pomagati plačati vojni davek in vojaško nagrado.

V AMERIKI NI PROLETARIJATA ... VSAK DELAVEC, VSAK FARMAR IMA SVOJ DOM ...

Washington, D. C. — (Feder. Press.) — Statistika biroja za ljudsko štetje pokazuje, da farmarski najemniki nadkriljujejo po številu lastnike farm v dvanajstih državah Unije, Illinois in Delaware sta na prvem mestu, potem pridejo države Iowa, Kansas, So. Dakota, Texas, Washington, Alabama, Georgia, Oklahoma, Mississippi in So. Carolina. V vseh teh državah obdeluje polja več farmarskih najemnikov kot pa farmarskih lastnikov. Število kmetij v najemju se je od leta 1910. do 1920. pomnožilo za dvajset odstotkov.

DELAVSKI VODITELJI KONČALI KONFERENCO.

Sprejeli so novo "Izjavo neodvisnosti" in sklenili organizirati kampanjo za jesenske volitve.

PRIHODNJA KONFERENCA SE VRŠI V DECEMBRU.

Chicago, Ill. — Zastopniki socialistične in farmarske delavske stranke, mnogih strokovnih organizacij in različnih liberalnih skupin so po dveh dneh končali zborovanje v Masonic Templu.

Rezultat dvadnevnega zborovanja je: združene organizacije se udeležijo volilnega boja pri jesenskih volitvah v vseh državah in kongresnih okrožjih; izvoljeni člani stalni odbor petnajstih članov, ki bo vodil akcijo; druga konferenca se odpravi 11. decembra; krajevne organizacije nominirajo kandidate v svojih okrožjih; asociirane organizacije in stranke bodo znane pod imenom "Konferenca za napredno politično akcijo"; sprejeta je bila nova "Izjava neodvisnosti" za Združene države.

"Izjava neodvisnosti" naslovljena ljudstvu Združenih držav, citira principe Washingtona in drugih revolucionarnih očetov, ki so spisali prvo Izjavo neodvisnosti, toda nevidna vlada plutokracije in privilegijev je uzurpirala vse svobodščine, zajamčene v dokumentu z dne 4. julija 1776. Zgodovina zadnjih let je zgodovina nepretrgane vrste krivic in uzurpacij, ki jih počenjajo hlapci oligarhije v obeh vladajočih strankah. Neposredni namen teh uzurpiranj je, ustanovitev absolutnega tiranstva in plutokracijske diktature. Življenje, sreča in svoboda je žrtvovana na altarju grabežstva.

Nato sledi dolga vrsta krivic, ki so bile do danes izvršene nad ameriškim ljudstvom. Med temi je navedeno priznanje sedeža senatorju Newberryju, zloraba zveznega rezervnega sistema, odlašanje obljubljenega nagrade vojakom, odprava davka na profit in višji dohodninski davek itd.

Da se odpravijo te in druge krivice, je konferenca zaključila: vse delavske, farmarske in druge napredne organizacije, ki se zavestno dajejo krivic, naj združijo svoje politične sile za skupno fronto z namenom, da bodo v prihodnji kongres in vse državne legislature izvoljeni taki poslanci in senatorji, ki bodo zastopali interese produktivnega razreda in načela prave demokracije.

Stalni odbor bo s pomočjo voditeljev v posameznih organizacijah vodil jesensko volilno kampanjo in sklical prihodnjo konferenco.

V ta odbor so bili izvoljeni sledeči:

Morris Hillquit, člane ekskluzivne socialistične stranke, New York.

J. G. Brown, tajnik farmarske in delavske stranke, Chicago.

George H. Griffith, Neustrankarska liga.

William H. Johnston, predsednik Zveze strojnikov. (Dolje na 3. strani.)

ZRAČNA LADJA 'ROMA' JE PONESREČILA.

ŠTIRI IN TRIDESET MRTVIH.

Poškodovano krmilo je povzročilo nesrečo.

Norfolk, Va. — Popoldne ob dveh se je velika zračna ladja "Roma" dvignila od tal, ki jo je Amerika kupila v Italiji. Na nji je bilo pet in štirideset oseb. V zraku je bila približno pet in štirideset minut. Pri krmilu se je nekaj potrolo in ladja je pričela padati z riveem nizdol. Tisti, ki so opazovali ladjo, so vedeli, da se je nekaj zgodilo, toda kaj?

Videli so, kako so doli padale vreče s peskom in iz tega so sklepali, da eronavtje skušajo ladjo olajšati, da se zopet dvigne. Toda delo je bilo zastoj, kajti ladja je padala hitreje in hitreje. Ladja je padala, iz ladje same so pa skakali eronavtje. Ladja se je blizala zemlji in njen rivec, obvarovan s kovino, je zadel v električno vodilno žico. Švignil je plamen in zabobnelo je, ladja je bila v plamenu od enega do drugega koca. V zadnjem trenutku so se nekateri eronavtje skušali rešiti s skokom. Tri in trideset eronavtov ni moglo skočiti in izgubili so življenje. Nekateri eronavti si je pri skoku zlomili tilnik in je umrl, predno so ga prepeljali v bolnišnico.

Ladja je gorela in njene podrine so pokopale pod sabo ponesrečene eronavtje, ki so tako zgoreli, da jih ni bilo mogoče spoznati. Ko so ljudje videli, kaj se je zgodilo, so bili pripravljeni pomagati. Stražna vročina, ki je prihajala od ladje, je preprečila vsako rešilno delo. Nihče se ni mogel približati gorečim podrinam, dokler ognjegaše niso s kemikalijami pogasili ognja. Zdaj je bilo šele mogoče potegniti izpod razvalin napolezežana človeška trupla.

Preizkuševalno vožnjo je zračna ladja napravila v decembru. Takrat je bila napolnjena s helijem, to je plinom, ki se ne vžge. Zdaj je pa bila ladja napolnjena z navadnim plinom in to je bila njena nesreča. Ladja je imela križariti nad raznimi kraji v Združenih državah, da se tako dokazuje, da lahko napravi pot prek oceana. Zaradi tega so izesali helij iz nje, da ga prihranijo za to pot.

Chicago, Ill. — Ponesrečena ladja "Roma" je bila zgrajena v Italiji. Združene države so jo kupile leta 1921 za \$200.000.

Obsežnost ladje je znašala 1.200.000 kubičnih čevljev, bila je dolga 410 čevljev, široka 82 in visoka 88½. Najprej je bila opremljena s šestimi motorji, ki so razvili vsak do 400 konjskih sil. Plurilna je s hitrostjo osemdeset milj v uri in njen plovbeni premer je znašal 3.300 milj. Njene motorje so zamenjali s ameriški, ko je bila ladja prepeljana v Ameriko.

V Italijo je bilo poslano ameriško moštvo, da preizkuša ladjo. Ko so bile te preizkuševalne vožnje končane, so ladjo vzeli naražen in jo prepeljali na parniku v Ameriko. Na Langleyjevem polju so jo zopet montirali in 15. novembra je napravila prvo preizkuševalno vožnjo.

Ker so za napolnitev ladje porabili ves helij, kar ga je bilo v deželi, so jo na povelje mornariških oblasti napolnili z navadnim plinom, ki ga rabijo za srakoplov. To se je zgodilo v soboto. V tšek je pa bila nesreča.

POLET ČEZ ATLANTIK.

New York, N. Y. — Louis Gaubert, francoski letalec, je dejal, da dni pred svojim odhodom domov, da v dveh mesecih se vrne v Ameriko na eroplanu z desetimi potniki. Gaubert upa, da bo preletel Atlantski ocean brez odmorev 35. urah. Njegovo letalo, ki bo imelo štiri motorje, bo vsak čas izgotovljeno v Farmanovih tovarnah v Franciji.

NOVO PROTIREVOLUCIONARNO GIBANJE V RUSIJI SE PRIPRAVLJA.

Dunaj, 22. febr. — (Federated Press.) — Ruski caristi so izdelali načrt za novo protirevolucionarno gibanje v južni Rusiji, ki ima začetki ob časti ekonomske konference v Genovi. Voditelji gibanja računajo, da bo vstaja ob času, ko se Rusija približa kapitalističnim državam v konferenci, uničila preostali moskovske vlade. Rumunsko mesto Benderi je izbrano za središče vstaje; v tem mestu se že zbirajo prostovoljci in Rumunski vojsko tja francoske strojnice in topove. Ukrajinski monarhist Skopadski bo sodeloval v protirevoluciji. Francozi so sugestirali, da naj bi bivši caristični general Grekov, ki se zdaj nahaja na Dunaju, vodil revoluto proti sovjetom.

KAPITALIZEM V EVROPI UMIRA, PRAVI KRASIN.

Ruski trgovinski komisar je dejal v Londonu, da komunisti ne bodo vstopajvali kapitalistične produkcije.

STARA EVROPA IMA SMRTNO RANO, KATERE NE PREBOLI.

London, 22. feb. — Leonid Krasin, ruski sovjetski trgovinski komisar, je pred svojim odhodom v Moskvo dal časnikarski agenturi United News sedeči članek v objavo:

"Jaz nisem eden tistih, ki mislijo, da se kapitalizmu v Evropi celo težko rane, katere mnje sanjale imperialistična vojna. Po osemnajstih mesecih mojega opazovanja socialnih razmer zunaj Rusije sem prepričan, da bistvene okrevanja za kapitalizem ni. Med vojno ni bilo dosti štetih preloma mednarodnih stikov, sledila pa je perijoda, ko država ne more več rediti kapitalista s subvencijami in pokazal se je prepod, v katerega je vojna vrgla kapitalistično industrijo. Zdaj je jasno, da ni mogoče vpostaviti ekonomskih stikov, ki so prej držali svet skupaj, in posledica je, da tovarna za tovarno zapira vrata, brezposelnost raste in tudi buroazna ekonomija ne more najti pota, po kateri bi privedla organizem kapitalističnega sveta nazaj na varna tla.

Moje prepričanje torej je, da se Evropa počasi in sigurno pogreza v katastrofo in revolucijo. Svetovni kapitalizem z vsemi svojimi napori in oboroženimi intervencijami v Rusiji ni bil mogoč pogasiti revolucionarnega požara, katerega so užgali Rusi, pač pa ne more popraviti svoje lastne izpahnenosti, katero mu je povzročila vojna. Moje mnenje je, da je kapitalizem smrtno ranjen in nikdar več ne bo imel svoje predvojnne moči in vitalnosti.

Nikakor pa ni mogoče prerokovati, kdaj ga zadene smrt. Smrtno ranjeni kapitalizem razpada počasi in se vzdržuje pri življenju z neletnimi umetnimi sredstvi. Naš sedanjí program se mora uravnati po razmerah kakršne so v tem momentu in kakršne bodo v najbližji bodočnosti.

Moji politični ukrepi, moja diplomacija in finance ne morejo bazirati na predpostavkah, da tega in tega dne izbruhne socialistična revolucija v Nemčiji ali Ameriki. Ne, nobenih datumov nimam in jih tudi ne maram postavljati. Priznati je treba eno dejstvo: v tem momentu živimo, češ ali nečes, v razmerah, ki jih ustvarjajo neprijateljske kapitalistične države. Tega fakta se moramo zavedati sleherni trenotek in nikdar ne smemo pozabiti, da smo obdani s sovražniki, ki so pripravljene izrabiti vsako priliko, da nam skodujejo bodisi v trgovini ali vojni.

Naši zunanji sovražniki skrbno opazujejo sleherni dogodek v naših (Dolje na 3. strani.)

NOVA FARMARSKA ORGANIZACIJA.

USTANOVLJENA JE PO VEOROU NESTRANKARSKKE LIGE.

Delokrog te organizacije bo političen.

Chicago, Ill. (Fed. Press, Carroll Binder). — Ustanovila se je nova farmarska organizacija pod imenom Združeni farmarski narodni blok. Na konvenciji je prišlo okoli štirideset farmarjev iz države Illinois in drugje, in nekateri so odprto govorili, da so bili poljski produkti porinjani na tako nisko ceno v teh zadnjih dveh letih, da je mnogo farmarjev pred bankrotom, drugi so pa zopet prišli na boben.

Nova organizacija nima direktne politične barve, čeprav je politična. Ustanovila se je, da pomaga farmarskemu bloku v kongresu v boju proti monopolizem. Organizacija bo skušala dobiti pravo sliko o sprejetih postavah in predlogah, tako da bo navadni volilci dobili jasno sliko, kaj zakonodajci delajo v kongresu. Glavni stan organizacije bo v Chicago. Organizacija bo izdelala po volilnih okrajih kot je na pr. izdelana organizacija Neustrankarske lige.

Nova organizacija se ne bo zadovoljila samo s tem, da pošilja vesti časnikom v priobčitev, ampak kandidacije, katere bo odobrila ta organizacija, se morajo zavezati, da bodo izvedli njen program, mesto da služijo privatnemu profitu. Pred vsem zahteva organizacija, da se postavno določi cena za take politične produkte, kot so na primer, da se obdavišjo veliki profiti in da se določijo visoki dohodninski davki in naloži davek na dedščino, da se temi davki plačajo vojni stroški, pa tudi vojaška nagrada. Dalje zahteva organizacija, da se mesarji prisilijo plačati za živino tako ceno, da je v soglasju s cenami za izdelke iz mesa. Zahteva tudi ohranitev naravnega bogastva in da kredit preide pod vladno kontrolo.

Benjamin C. Marsh, ravnatelj Farmarskega narodnega sveta v Washingtonu, je v svojem otvoritvenem govoru poudarjal, da so farmarji v zadnjih treh letih zaradi deflacijske cen izgubili dvajset milijard dolarjev. Poleg so pa morali plačati še milijardo krivičnega davka. Nesreča, ki je zadela farmarje se je dala odpraviti, toda mednarodni bankirji jo niso hoteli odvrniti iz vzroka, da so se posojila, ki so jih dali vladam, podvojila s skrajšanjem vrednosti dolarja. Pet milijonov delavcev danes pohaja po ulicah brez dela, ker so poljski produkti izgubili svojo vrednost.

Ameriški profitarji se skupno prejel \$250.000 čistega profita za vsakega ameriškega fanta, ki je izgubil svoje življenje v vojni. Je naglašal Marsh. Povedal je, da je Bach-Cumminsova postava povzročila z garancijo dividend, da so bili lastniki železnice tako rekoč povabljeni, da plenijo in zapravljajo. Farmarjem je bil kredit odpovedan in vključeni dolg se iztirjava od njih.

KDO JE SPRAVIL BANKE V NEBRASKI NA BOBEN?

Lincoln, Neb. — Velebizniški interesi so kričali v velebizniških listih, da je Neustrankarska liga povzročila, da je nekaj bank bankrotiralo v Severni Dakoti.

V Nebraskai so na krmilu republikance in demokratije stare korine. V zadnjih dveh letih je pa prenehalo poslovati okoli trideset bank, kar je povzročilo, da je bil državni garancijski sklad posušen za štiri milijone dolarjev.

VERNE.

Chicago in okolice: V petek oblačno in mrzlo. Severozapadni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24. urah: najvišja 58, najnižja 35. Bolnee izide ob 6.36, zaide ob 5.31.

PROFITARJI SO NAREDILI \$250.000 ČISTEGA OD VSAKEGA UBITEGA VOJAKA.

"V zadnjih treh letih so ameriški farmarji izgubili dvajset milijard dolarjev na svojih pridelkih, ki so jih morali dati v izgubo, na zapadlih vknjižbah in vlad visoke tovarnine. Mednarodni bankirji so naredili take cene, da podvoje posojila, ki so jih dali vladam iz svojih škandaloznih vojnih dobičkov. Znižali so prodajno vrednost dolarja za polovico. Ameriški profitarji se skupaj naredili \$250.000 čistega dobička za slehernega ameriškega vojaka, ki je izgubil življenje tekom vojne." — Benjamin C. Marsh, direktor Farmarskega narodnega sveta.

PACIFIČNI PAKT BO SPREJET S PRIDRŽKI.

Nespravni senatorji so predložili rezervacije in Lodge jih je sprejel.

PREDSEDNIK SE BO TUDI UDAL.

Washington, D. C. — Nespravni senatorji, na čelu jim Borah in Johnson, ki so vodili opozicijo proti versalski pogodbi, so predložili pridržke glede pogodbe za četverosporazum. Senator Lodge, načelnik odseka za zunanje zadeve in delegat na razorožitveni konferenci, je po dvehurni debati v tšek sprejel pridržke s protestom, da niso potrebni.

Predsednik Harding je bil tudi obvesten o pridržkih. Kaj pravi predsednik, ni še znano, toda pristali administracije pričakujejo, da ne bo nasproten pridržkom.

Pridržki se v jedru glase: Zdržene države se na noben način ne obvežejo, da bodo pogodbenim strankam jamčile pravice do otokskih in dominijakih posestev v Pacifiku. Vsako reševanje ali iravnavanje sporne zadeve na podlagi prvega ali drugega člena pogodbe se mora vršiti edinole s dovoljenjem kongresa Združenih držav, predno morejo Združene države sodelovati pri reševanju ali iravnavanju takih spornih zadev.

LASTNICA KAVARNE RANJENA.

Bandit je odnesel \$300.

Minneapolis, Minn. — Okoli sedme ure jutraj je prišel neznani bandit v kavarno mra. Betty Kingove, ko je komaj odprla kavarno in še ni peceva postavila na mize. Zahteval je, da naj mu izroči denar. Ko je bandit stopil proti registru za gotovino, se je Kingova spustila proti njemu in ga zagrabil za vrat. Bandit jo je dvignil od tal in jo vrgel z veliko silo ob zid. Na to je vzel tri sto dolarjev iz registra, s katerimi je imela plačati kavarno, katero je ravno kupila.

Kingova je obležala nezavestna na tleh in tam jo je našel gost, ki je prišel malo kasneje v kavarno. Poleg drugih poškodb ima Kingova tudi spahnjeno roko.

40 MEST TVORI CHICAGO.

Springfield, Ill. — Štirideset nekdanj samostojnih mest zdaj tvori Chicago. To je dognalo Illinoisko zgodovinsko društvo. Mesta so:

Argyle Park, Auburn Park, Avondale, Beverly Hills, Bowmanville, Bridgeport, Brighton Park, Brookline, Buena Park, Burnside, Canalsport, Chicago Lawn, Cleveland, Cragin, Dauphin Park, East Washington Heights, Edgebrook, Edgewater, Egandale, Eggleston, Englewood, Forest Glen, Galewood, Garfield, Grand Crossing, High Ridge, Holstein, Irondale, Irving Park, Kensington, Lakeview, Lawndale, Norwood Park, Ravenswood, Rogers Park, Washington Heights, West Ridge, Woodlawn in Lake town.

DVONOŽEC

in druge zgodbe.

NARAVOSLOVNE PRAVLJICE

Spisal Karl Ewald.
Prevedel Franc Bolka.

(Dalje.)

Raku se ni godilo dobro. Menjal je bil pred nekaj dnevi lupino in nova hiša je bila še vsa mehka. Zato se je skrivaj ta gospod pod velikim kamnom, ni jedel in je bil precej zadirčen, če ga je kdo ogovarjal.

Glisti pa je bilo akrajno slabo. Izgrubila je namreč včeraj svojo zadnjo polovico. Kako se je to zgodilo, sama ni vedela. Oči ni imela, seveda ni imela ušesa, zaradi tega prelivati solza. Ker morska glista ni imela prav nikake uporabe za oči, ker je navadno rila po pesku. In potem je bila tudi v ostalem bomo, mehko bitje, ki se je moralo zadovoljiti z življenjem, kakor je naneslo, in kateremu ni prišlo niti na misel, da toži.

Ampak seveda je iskala svoje polovice. Nered izgubila, kar imaš. In čem manj imaš, tem več seveda držiš na svojih sedem stvari.

Ko so sedaj ti trije stvorili čepeli tu doli skupaj in je imel vsak s svojimi zadevami dovolj opravka, prišla je k njim doli velika pliskavica.

Vse je hudo prestrašila. Polenovka je udarila postrani, rak je zlezel popolnoma pod kamen, in morska zvezda je skoraj spustila ostrigo. Glista je pač na pljuskanje vode opazila, da se nekaj godi, ni pa vedela pomena, kakor po navadi ne.

"Ha! ha!" je zaklicala polenovka. "Kakšna riba pa si ti?" "Jaz niti nisem riba, če smem prositi," je odgovorila pliskavica.

"Ampak ribljo kolibo imaš

vseeno, četudi nekoliko okorno", je izjavila polenovka. "Vem, da je mnenje zoper mene", je rekla pliskavica. "To me je že dostikrat jeklo. Događa se celo, da ljudje imenujejo mene in moje ostale sorodnike, druge delfine, kite. V resnici pa sem popolnoma normalen sesavec."

"Kaj je to?" je vprašala polenovka. "Sesavec je najplemenitejša žival," je odgovorila pliskavica. "Mi sploh ne moremo dihati v vodi, kakor ribe in druge živali tu spodaj. Mi moramo navzgor, srkat zraka."

"Ubogih dečko!" se je oglašala polenovka. "Jaz se ti zdim ubog, ti bešasta polenovka!" je vzrojila pliskavica.

"Da, vreden si pomilovanja," je rekla polenovka. "Ker si odločen živeti v vodi — in da si zato odločen, vidim na tvojih postavah — mora biti vendar strašno nadležno vsak trenutek morati navzgor srkat zraka. Zdi se mi, da sem vendarle na boljšem."

"Meniš! Vsakdo po svojem ukusu. Bilo je zelo nesumno od mene, da sem se spustil v razpravljanje s tako osebnostjo, kakor si ti. Kako bi ti mogel razumeti življenje in občutke plemenitih ljudi. Zdaj grem zopet, bilo je čisto slučajno, da sem prišel sem doli."

"Adijo!" je zaklicala polenovka. "Ne izgubi sape, gredno prideš navzgor, da dobiš zraka."

Pliskavica je odplavala navzgor, ostali pa so se smejali obiskovalcem.

"Tega pa še ne!" je zabavljala polenovka. "Kako idijotično znaajo biti imenitni ljudje! Plava taka pliskavica okoli in misli, da se ji godi boljše, kakor nam, ker ne more dihati pod vodo."

"Da, taka domisljavnost je slaba stvar," je rekel rak. "Kadar postanejo starejši, izprevidijo to najbolj in se naučijo, da smo vsi enaki pred ljubim Bogom."

"No-o," je vpadla polenovka. "Zdi se mi, da greš nekoliko predaleč. Sam je slišal, da sem popripravljen, resnično ljuben stvor. Ampak vseh razlik vendar ni mogoče spraviti iz sveta."

"Pa ne, no," je rekel morski rak. "Da, meni je važno; najpoprej moram imeti zopet moje lupino."

"Da, ti menjaš ravno lupino," je odvrnila polenovka. "To gotovo ni zabavno." "Ne, to mi smeš verjeti, posebno ne v moji starosti. Dan na dan hodiš takorekoč v sami srajci okoli in si izpostavljen prepihu in drugim neprijetnostim. Sedmič še doživljam to zgodbo."

"Za Boga! In temu se ni mogoče izogniti na noben način!"

"Ne! Kako naj se to zgodi?" je odvrnil morski rak. "Na ta način mi rastemo."

"Prav res," je pripomnila polenovka, "sem čisto pozabila. Nisem mislila, da spadaš k nižjim živalim. Sam lahko spoznaš, kako priprosta in odkritosrečna sem."

"Ali sem nižji kakor ti?" je vprašal rak.

"Samoumevno," je bil odgovor. "To lahko uvidiš najbolje na svojem razvoju. Nižje živali opravijo tako skokoma. Izpremenijo se ali pa odvržejo celo okostje, kakor ti zdaj. Pri višjih živalih gre vse enakomerno. Me rastemo od dne do dne, neopazno in stalno. Če bi se jaz morala tako mučiti kakor ti, bi umrla na mestu. Jaz sem finejša organizirana, razumeš?"

"Kaj čenča polenovka?" je prašal rak in zlezel popolnoma pod kamen, čeravno je bil še precej mehak in je čutil še vsak kamenček, ki se ga je dotaknil. "Ali je znak tvoje finejše organizacije, da umrješ, če odvržeš svojo suknjo?"

"Seveda!" je odvrnila polenovka.

(Dalje prihodaš.)

Guy de Maupassant:

Biserica.

(Dalje.)

Zašel sem tedaj partijo, napravil par sunkov in vprašal, ker mi je misel na gospodično Biserico še vedno prešinjala glavo: "Povejte mi vendar, gospod Chantal, ali vam je gospodična Biserica v sorodu?"

Presenečen je prenehal igrati in me pogledal: "Kako. Ti ne poznaš njene zgodovine?"

"Ne!" "Ali ti je Tvoj oče ni povedal?"

"Ne!" "To je pa čudno. To je namreč prav romantična zgodba. Ti poveš."

Obmolknil je. Potem je zopet začel: "Ako bi vedel, kako čudno je, da vprašaš po njej ravno danes, na dan Treh kraljev!"

"Kako čudna?"

"Poslušaj! Od tega je danes ravno 41 let, natančno 41 let, na dan Treh kraljev. Takrat smo stanovali v Rony-le Tors na trdnjaviških okopih; toda da boš boljše razumel, ti moram opisati, vsa hiša. Rony je postavljen na hribu ali bolje na slemenu, ki sse na prostorno ravan. Tam smo imeli hišo s krasnim vrtom, ki se je razprostiral nad starimi trdnjaviškimi zidanimi, tako da je viala hiša v mestu ob cesti, do čim je bil vrt obrnjen proti ravnini. Z vrta so vodila vrata tudi na prasto ravan in do teh vrat se je prišlo po skritih stopnicah, ki so bile izpeljane po ogromni širini trdnjaviških zidov. Vidim, kakor v romanu. Na omenjenih vratih, skozi katere je vodila pot na deželo, je visel zvonec, zakaj kmetje so nam prinašali skozi ta vrata poljske pridelke, da so se izognili velikemu ovinku."

Ali si moreš sedaj vse jasno predstavljati? Torej takrat na dan Treh kraljev je snežilo — že teden dni. Mogel bi si misliti, da sneži vse nebo na zemljo. Ko smo stopili na okope, da bi gledali po ravnini, nas je zeblo do mozga pri pogledu na to belo, belo ledeno deželo, ki se je lesketala hladno kakor pokost. Mogli bi misliti, da je ljubi bog zemljo zalvil, da jo polije med svojo staro karo k drugim starim svetovom. Rečem ti, da je bilo zelo žalostno.

Vsa naša družina je stanovala tedaj skupaj v hiši; moj oče, moja mati, moj stric, moja teta, oba moja brata in moje tri sestrice. Vse so bile šedne deklice, najmlajše od njih sem poročil. Sedaj five od te družine le še tri osebe, moja žena, jaz in svačinja, ki biva v Marseillesu. Hudika! kako se taka družina razkopja! Kar tečno postane človeku, ako misli na to. Danes štejem 56 let, takrat sem bil torej star 15 let.

Praznovali smo, kakor sem dejal, dan Treh kraljev in smo bili zelo živahni, zelo živahni. Čakali smo v salonu skupaj na večerjo, ko je moj starejši brat Jaques dejal: "Že deset minut laja zunaj na ravani neprestano pes; gotovo se je uboga žival izgubila."

Ni se končal svojega stavka, ko je zapel zvonec pri zadnjih vratih. Imel je zamolkel glas, kakor zvon v cerkvi, tako da je moral človek misliti na smrt. Vsi smo se prestrašili. Otče je poslal posla, naj pogleda, kdo je pozvonil. Čakali smo v plačnem molku in mislili na sneg, ki je pokrival zemljo. Ko se je mož vrnil, je povedal, da pri vratih ni mogel nikogar opaziti. Pes pa je še vedno lajal brez prestanka in njegov glas se je razlagal vedno z istega mesta.

Sedli smo k mizi, a vsi smo bili nekoliko razburjeni, zlasti, kar nas je bilo, mlajših. Prišli smo ravno do pečenke, ko je jel zvonec zopet zvoniti, trije močni udarci, ki so nas pretresli do konec prstov in nam zaprli sapo. Spogledali smo se, držeč vilice in nože v zraku kakor okameneli; polastil se nas je nadnaraven strah in plašno smo prisluškovali.

Prva se je oglašala mati: "Pa je vendar čudno, da smo toliko časa čakali, da se je ponovilo. Ne hodite sami odpirat, Baptiste, eden izmed gospodov Vas gotovo spremlja."

Moj stric Francois se je dvignil. Bil je nekak Herkules, zelo ponosen na svojo moč in se ni bal ničesar na svetu. Moj oče mu je zaklical: "Vzemi s seboj puško, nič se ne ve, kdo da je!"

Stric pa je vzel le palico in se napotil s slugo proti vratom.

Drugi smo čakali, tresoč se od groze in strahu; nismo mogli več jesti niti govoriti. "Gotovo je bil kak berač ali popotnik, ki se je zašel v snegu. Ker ni na prvo zvonjenje nihče prišel, je skušal dalje iskati svojo pot, in ko se mu to ni posrečilo, se je vrnil."

Vsem se je zdelo, da je stric še celo uro zunaj. Končno je prišel besneč in preklinjač: "Sto vragov! Zopet ni bilo nikogar. Naj vé zlodej, kdo se z nami šali! Le prekleti pes tuli še vedno sto metrov od zidovja. Ako bi imel puško, bi ga bil že prisilil, da molči."

Jedli smo dalje, toda strah nas ni hotel popustiti; čutili smo pač, da stvar še ni gri koneu, da se more še nekaj zgoditi in da zapoje zvonec še enkrat.

In res je, zopet zapel, ravno v trenutku, ko smo rezali "kraljevsko potico". Hipoma smo skočili s svojih sedežev. Moj stric Francois, ki je bil pil šampanjca, se je razhudil in prisegel, da "ga" bo masakriral, tako da sta se moja mati in teta že vrgli nanj, da mu to preprečita. Moj oče, dasi zelo miroljuben in za boj nič več zmožen — šepal je namreč, odkar si je pri padcu s konja zlomil nogo — je sedaj tudi izjavil, da mora vedeti, kdo stoji zunaj in da hoče sam pogledati. Moja dva brata, ki sta bila stara osemnajst oz. dvajset let, sta prinesla svoji puški; ker name niso pazili, sem se polastil karabinke, s katero sem pač enkrat že streljal na našem vrtu, in se priključil ekspediciji.

Takoj smo krenili na pot. Oče in stric sta korakala z Baptistem, ki je nosil svetilko, na čelu izpreveda. Sledila sta jim brata Jaques in Paul, jaz pa sem stopal zadaj, ne meneč se za prokne svoje matere, ki je ostala na pragu v družbi tete in mojih sestrice.

Zopet je snežilo že celo uro; jekle so se upogibale pod belim bremenom in so izgledale kakor blede piramide, kakor ogromni stožci sladkorja. Nizkega grmičevja skoro ni bilo videti skozi sivi zastor malih, brzih snežink v izginjajoči bledini temine. Sneg je padal tako gosto, da se je moglo videti komaj deset korakov naprej. Vendar je razširila svetilka že precej luči. Ko smo stopali po stopnicah, ki so bile vsekane v zidovje, me je bilo resnično strah. Bilo mi je, kakor da gre kdo za menoj, kakor da me hoče zdajdaj zgrabiti za pleča in najraje bi se bil obrnil. A nisem se upal zopet nazaj skozi vrt.

Slišal sem, da so spodaj vrata odprla in da je takoj nato moj

ŽENITVENA PONUDBA.

Pozor Slovenke! Mladenič v najlepši dobi starosti 26 let se želi seznaniti s Slovenko, Hrvatico ali Srbkinjo v svrhu ženitve, ki pa mora biti naprednega mišljenja. Imam precej premoženja, dve hiši, 3 lote, avtomobil in stalno delo pri škarnjah v pleharni. Če katero vesel, naj piše na naslov: Frank Movik, P. O. Box 128, Farrell, Pa. (Adv. eFb. 23)

ŽENITVENA PONUDBA.

Samec star 43 let ki ima lepo premoženje, se želi seznaniti s Slovenko ali Nemko sredne starosti v svrhu ženitve. Če katero vesel in resno misli, najpiše na naslov: SAMEC, J. S., 2637 S. Lawn-dale ave, Chicago, Ill. (Adv. Feb. 22-23)

POPOLNA POSTREŽBA
PTUJCEM

V našem velikem elegantnem hotelu oddelki za jutro, kosilo in večerjo so pripravljeni za vsa potrebe.

Mi pakujemo daner v vse vrste po naročilih in v breg vsa naša najnovejša izdelava v domovini.

Mi zagotavljamo vse poročilne črte in prodajamo vnaprejšnje karte za poročila v in iz stare domovine.

Napojimo pod državnim varstvom. Mi plačamo najvišje obresti na vaše vloge. Oglejte se osobe ali nam pišite v našem hotelu.

CAPITAL SURPLUS \$2,100,000.00

The UNION SAVINGS BANK
FRICK BLDG 5th Ave. & Grand St. Pitt. Pa.

BABICA
Mrs. Chas. Stevens,
2831 W. 10th Street, Indianapolis, Ind.

Daje posebno pozornost za vse porode. Pokličite na Telefon Belmont 4072 za vsak slučaj potrebe. Zmerna cena.

stric zaklel: "Naj vse skupaj la-dir vzame!" Je že odšel. Toda gorje, ako njegovo senco še enkrat ugledam!"

(Dalje prihodaš.)

"Prosveta" prinaša zanimive vesti vsak dan. Ali ste naročeni na dnevnik "Prosveto?"

RADA BI IZVEDELA

za mojega njega Frank Vukaviča, on je brat moje matere iz sela Vuko Brdo št. 10, na Hrvatakem. Pred 10 leti je bil v Chicagu, Ill., potem se je premestil v Pittsburgh, Pa. in od tedaj ni vem, kje je. Prosim cenjene rojake širom Amerike, če kdo ve za njegovo naslov, da mi ga naznani zakar bom hvaležna. Ako bode pa sam čital ta oglas, naj se prijavi njegovi unjuki Anstaziji Colarič, sedaj omožena Anastazija Mihelič, 319 W. Poplar st. Chisholm, Minn. Adv. Feb. 22-23-24)

Farma za žito in mlekarstvo

lastovana od vdove se proda za \$1.000 takoj pri nakupu ostanek pa kot morgeč. Obsega 301 aker, 10 akrov je gozdi, ostalo pa vse za razne pridelke, 13 akrov kornuze, 22 akrov ovasa, 10 akrov rži, 18 akrov je ajda itd. Po mleko pride na dom 8 sobna hiša, velika štala, blizu cerkve in šole. Dovolj dobre vdve, potok teče preko zemlje. Cena je \$6500. **PRIDITE TAKOJ.** Čiste lastninske pravice, so jamčene. Oglasite se pri: L. M. HALLENBECK, GRENDAL-ON-THE-HUDSON, (Columbia Co.) N. Y. (Adv.)

NA MILJONE NJIH VZIVA BOLGARSKI KRVNI CAJ.

Vzemite gorkoga za prigon prehlada, influence, gripe in pljučnice. To zeliščeno zdravilo vsebuje izjemno moč za oslajenje želodca, vreditev črev, čiščenje jeter, ter opere vse strupe iz obisti in očaja oslabele kri. To najbogatejša prva domača zdravniška pomoč na vsem svetu.

SE PRODAJA V LEKARNAH

ali pa pošti poštne prosto velik za vol za \$1.25, 3 za \$3.15, 6 za \$5.25. Naslov je: H. H. oVn Schlick, President, Marvel Products Company, 8 Marvel Building, Pittsburgh, Pa.

Za kuhanje piva doma

imamo v zalogi slad, hmelj, sladkor in vse druge potrebščine. Poskusite in se prepričajte, da je doma pri nas, kuhani vedno le najbolj in najcenejši. Dobiti je tudi zbirko sodov, steklenice in raznih loncev, itd.

Mi vam dostavimo naročilo po pošti, točno v vse kraje.

Grocerijam, sladničarjem in v prodajalne železnine damo primeren popust pri večjih naročilih. Pišite po informacije na:

FRANK OGLAR,
6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

FRENCH LINE

DIREKTNJA SLUŽBA V JUGOSLAVIJO
preko Havre
s velikimi paroblad na 2 in 3 vikane

LA LORRAINE.....March 4
LA SAVOIE.....March 11.
PARIS.....March 15
FRANCE.....March 22

Za družino nudimo lastno ugodnost tretjega razreda — kabine s dvema strelci, četrti in četrti postelji. Vsi taki postelji bodo deljeni tako za hruva čisto in hrano, vedno kakor je smaga Francoska vlada.

Za nadalje informacije vprašajte pri lokalnih agentih **FRENCH LINE**

F. M. Dostojevski:

BESI

Roman v treh delih.

Preložil Vladimir Levstik.

(Dalje.)

Zdaj gre za nekaj čisto drugega. In kaj ima pri tem opraviti Cosaque du Don nad vašim grobom? Te primere ne razumem. Narobe, ne umrite, živite rajši; živite kar se dá, mene bo prav veselilo."

"V hiralnici?"

"Hiralnici? V hiralnico ne hodijo s tremi tisočih dolič. Ah, pomnim," se je nasmehnila. "Pjotr Stepanovič se je res enkrat nekaj šalil o hiralnici. Ampak tisto je zares posebna hiralnica, o kateri je vredno premisljati. Namenjena je samo za ugledne ljudi; tam so polkovniki — še neki general se zdaj poteza, da bi prišel vanjo. Če vstopite vi s vsem svojim denarjem, boste imeli mir in zadovoljstvo, in ljudi, ki vam bodo stregli. Pečali se boste z znanostjo, in partijo preferanse vam bo zmerom lahko sestavili..."

"Passons!" je zviljo Varvaro Petrovno. "Če je tako, je vse povedano; vi ste obveščeni — po- slej živite vsakebni."

"Je vse povedano? Vse, kar je ostalo od dvajsetih let? To je vaše zadnje slovo!"

"Vi strašno radi vzklikujete, Stepan Trofimovič. Dandašnji je to že povsem iz mode. Ljudje govorijo zdaj trdo in preprosto. Prava reč, teh vaših dvajset let! Dvajset let obojestranskega samoljublja, to je vse. Sleherno vaše pismo je pisano ne zame, temveč za potomce. Stilist ste, ne prijatelj, in prijateljstvo je zgolj slavna beseda, v resnici pa ni drugega kakor skupno izlivanje pomij..."

"Moj Bog, koliko tujih besed! Na pamet naučena lekcija! Tudi vam so že nateknili svojo uniformo! Tudi vi se solnčite in radujete; chère, chère, za kakšno lečno jed ste jim prodali svojo prostost!"

"Nisem papiga, da bi ponavljala tuje besede," je vzklopela Varvara Petrovna. "Bodite prepričani, da se mi je nabralo dovolj lastnih besed. Kaj pa ste vi storili zame v teh dvajsetih letih? Še knjig mi niste hoteli dati v roke, tistih, ki sem jih naročila za vas in ki bi bile ostale nerazreane, da ni knjigoveza. Kaj ste mi dajali brati prva leta, kadar sem vas prosila navodil? Sam večni Capecigue je pel takrat. Bili ste zelo ljubosumni na moj razvoj in ste ga izkušali ovirati, ne čuteč, da ste sami vsemu svetu v posmeh. Res sem vas imela vedno samo za kritika; literaren kritik ste, nič drugega. Ko sem vam povedala na poti v Petrograd, da je moj namen izdajati časopis in mu povestiti vse svoje življenje, ste me takoj ironično pogledali ter postali mahoma strašno ošabni."

"To je bilo vse nekaj drugega... preganjanj smo se bali takrat..."

"Nič drugega ni bilo, in preganjanj se vam v Petrogradu ni bilo bati prav nikakih. Še pomnite potem v februarju, ko se je raznesla vest — pomnite, kako ste zdaj prestrašeni prišli k meni ter jeli zahtevati, naj vam dam nemudoma pismeno trdilo, da se vas nameravani časopis prav

nič ne tiče in da hodijo mladi ljudje k meni, ne k vam in da ste vi samo domači učitelj, ki živi v hiši, ker mu plača še ni potekla — nires? Pomnite? Imenitno ste se odlikovali vse svoje življenje, Stepan Trofimovič."

"To je bila zgolj minuta malodnja, minuta med štirimi oči," je vzkliknil bolestno. "Ali je res tako, da treba vse raztrgati radi takih malenkostnih dojmov? Ali res ni ostalo med nama nič drugega v vseh teh dolgih letih?"

"Strašno dobro znate računati; vse hočete obrniti tako, da bi ostala jaz še vaša dolžnica. Ko ste se vrnili iz tujine, ste me ošabno gledali in mi niste dali izpregovoriti besedice, in ko sem bila sama-zunaj ter sem pozneje napeljala z vami razgovor o dojm, ki mi ga je pustila Madona, me niste hoteli poslušati; zaničljivo ste se smehljali v svojo ovrtnico, kakor da jaz ne morem imeti prav takih čustev kakor vi."

"To ni bilo zato, to je bilo najbrž zaradi česa drugega... J'ai oublié."

"Ne, prav za to je bilo; sploh pa se niste imeli s čim hvaliti pred menoj, zakaj vse skupaj je gola nespamet in vaša izmišljotina. Nihče, nihče, živa duša se ve ne navdušuje za Madono in ne gubi časa z njo, razen zakrnjenih starev. To je dokazana stvar."

"Dokazana tudi že?"

"Brez vsakega pomena je. Ta vrč je kdristen, ker lahko nalijete vanj vode; ta švinčnik je koristen, ker lahko vse zaplivate z njim — tam pa imate ženski obraz, slabši od vseh drugih obrazov v prirodi. Poizkusite narisati jabolko in položite zraven pravo jabolko — katero si vzamete? Stavim, da se ne zmotite. Vidite, kam vodi zdaj vse naše teorije, kakor hitro je posiljal vanje prvi žarek svobodnega raziskavanja."

"Seveda, seveda."

"Vi in vaš ironični smehljaji! Toda kaj ste mi govorili naprimer o miloščini? In pri tem je zadoščanje, ki ga ima človek od miloščine, prevzetno in nemoralno, je naalada bogatstva nad svojo močjo in bogastvom, napuhnjena primera med lastno pomembnostjo in ničevnostjo berača. Miloščina pohujstvo tistega, ki daje, in tistega, ki jemlje, in je povrhu še zaman, ker smo podpirali beračijo. Lenuhi, ki mrzijo delo, se gnetajo okrog radodarnost, kakor igralec, ki jih vabi upanje dobička k igralni mizi. Toda onih bore par grošev je premalo, da bi pokrili tudi le stoti del potrebe. Kaj ste vi mnogo razdali v svojem življenju? Kvečjemu osam desetice, več ne. Le dobro se domislite. Izkusite se spomniti, kdaj ste dali zadnjikrat vbojajme: pred dvema letoma — nemara že pred štirimi. Vi samo kričite in druge motite v delu. Miloščina bi morala biti v današnji družbi zakonito prepovedana. Kadar pride novi red, itak ne bo več revežev na svetu."

"Oh, kakšna ploha tujih besed! Torej do novega reda ste tudi že prišli? Nearečnica, sam Bog se vas usmili!"

"Da, da, prišla sem, Stepan Trofimovič! Vi ste mi skrbno prikrivali vse nove ideje, ki jih dandanašnji že vsak pozna; iz gole ljubosumnosti ste delali to, same da bi imeli oblast nad menoj, da je celo ta Julija že sto vrst pred mano. Ampak izpregledala sem vas zdaj. Branila sem vas, Stepan Trofimovič, kolikor sem vas mogla; prav vi vas obtožujete."

(Dalje prihodaš.)

se povrne v stari kraj. ako se
sploh kdaj povrne, je v zmislu

PROSVETA

SLIKE IZ NASELBIN.

Bridgeport, O. — Mesto da bi se razmere za delavstvo kaj izboljšale, kaže vedno še slabše. Veliko premogarijev je pri nas zaposlenih in v eni teh tovarn je stavka. Kompanije, če le morejo, delajo zgago med stavkarji in so najele so biriče za pretepanje, od katerih je bil en stavkar ubit, drugi pa je bil ranjen. Na tovarni imajo nekatere električne žarnice, s katerimi ponoči osvetljujejo okolico. To so močne luči, s katerimi človeku kar vid vzame, če v njega posvetijo. Tukajšnji delavci niso se šli pritožiti na pristojno mesto radi teh žarnic, ker jih kompanija nadleguje ponoči in osvetljuje v njihova stanovanja.

Tukajšnje dramatično društvo Orel je priredilo dne 11. t. m. igranje "Trije tički" v Moon Runu, Pa. Kako je občinstvu ugajala, ne vemo, vemo pa, da smo storiili po svojih najboljših močeh. Udeležba je bila dovoljna, če upoštevamo slabe razmere, o katerih so nam povedali tamkajšnji rojaki, da vladajo. Poleg tega pa je bilo tisti večer tudi mokro in blatno vreme.

Moon Run je premogarska naselbina, ki ima še se ne motim že 200 Slovencev. Imajo lepo urejeno dvorano, prej last društva S. Barbare, sedaj pa nekakega samostojnega društva. Dvorana bi odgovarjala za vse prireditve, edino, kar se pogreša je oder, ki pa ga bodo napravili, kakor sem čul od tamkajšnjih rojakov. Zaprake so seveda pri vseh takih delih prej ko se kaj začne.

Tamkajšnjim rojakom se zahvalimo za postrežbo, posebno mnogo posla je imel z nami rojak Jacob Tome, kateremu se zahvaljujemo kakor njegovi soprogi za gostoljubnost. S prijateljem se lepo zahvaljujeva bratoma Jakobu in Franku Ambrožiču za prijaznost. — Prvo prireditelj dram. društva Orel pri nas pa vi posetite. — **Joseph Snoj.**

Thomas, W. Va. — Radi poskušenege akrcenja plače so tukajšnji premogari napovedali stavko. Zadnje dni februarja je tukajšnja Davis Coal and Coke kompanija izdala v podpis med premogarije nekatere papirje za skrcenje plače, kar ji je deloma uspela, ker ljudje so se bili ostrušili nekaj dni pred tem, ko je zaprla vse rove in so bili v strahu, da ne bo zaslužka. Prvim, ko je stavila v podpis dotične listine seveda ni povedala, za kaj se pravzaprav gre; govorili so predlagatelji listin, da bo to pomagalo do nove pogodbe med premogariji in podjetniki po prvem aprilu ter zatrjevali so, da do prvega aprila ne bodo znižali plače. Kakor hitro pa je imela družba večino podpisov, je napovedala nekako 36 odstotno znižanje meze.

Šele tedaj so ljudje spoznali, na kako zviščen način jih je hotela družba zapeljati in sklenili so takoj, da raje ostanejo doma kot pa bi šli pod tako sramotni mi pogorji na delo. Napočila je torej stavka, ki je točasno popolna, izvenim okrog Davisa, kjer pa mislim, da bodo tudi ostali doma, kakor hitro bodo izvedeli za kaj se gre.

Vse člane U. M. W. of A. pozivljamo, da spolnujejo pravila svoje organizacije, kakor tudi člane SNPJ, naj pazijo, da ne bodo jednotina pravila kršena, s čemer bi bila lahko jednota oškodovana. Ko to pišem, je še vedno nekaj rojakov pri delu, nadejam pa se, da prej ko bo to prišlo v javnost, ne bo nobenega več, če bo še stavka.

Rojaki lahko vidite, kako so kompanije zmožne vsakega nedovoljenega načina, da vas zapeljejo, zato pazite se v bodoče, da ne boste podpisali vsakih listin, ki vam jih prinesejo, ker s tem lahko škodujete sebi, da boste ponili. Če bi ne bili podpisali teh listin, bi bili lahko še prišli zopet obratovati po stari lestvici. Tudi če bi bili prej bolj pridno zahajali k sejam U. M. W. of A. bi bilo drugače.

Čul sem, da so na Douglassu pričeli obratovati po stari lestvici, če je to resnično, nam ni treba drugega kakor strniti se skupaj in doseglji bomo isto, drugače pa se nikar ne nadejajmo, da bomo kaj dosegli.

Zalosten je zaveden delavec, ko čuje kakoga sodelavca, ki godrnja čez unijo, čez, kaj bo ta po-

magala; vsak naj gleda sam zase, pa bo dobro. Res moramo gledati sami zase, da živimo, toda naši delavski interesi so skupni in če hočemo, da bomo dosegli kaj zase, moramo delovati skupno. Zato pa ne trpimo med seboj nikakega nasprotovanja, ne narodnosti; če hočemo da bomo dosegli kaj zase, ne sme biti med nami nikogar, ki bi mu "lahko" rekli izdajica in naša zahteva naj bo skupna kakor zahteva "enega samega". Vzdignimo glas, da ga ne bo slišal samo Thomas v Zgornji Virginiji, temveč cela Amerika.

Če ni pri nas pravi uspeh, tedaj je temu vzrok samo nezadostna zaupljivost med nami. Dokler se ne bomo mogli zanašati drug na drugega, ne bo uspehov, kar se je pokazalo kot resnično ravno sedaj, ko je družba s pomočjo svojih uradnikov prišla pred delavstvo z listinami za podpisovanje. Ljudje premalo podučeni in ne dovolj strokovno organizirani so se dali speljati. Zakaj jim niso premogariji rekli, naj gredo z listinami do istih kot so šli takrat, ko so podpisovali mezdno lestvico in vse bi bilo v redu. Če bi bili rudarji bolj hodili na seje organizacije, tedaj bi bili tudi tako veleli uradnikom ali pa prej ko bi bili kaj podpisali, bi se bili med seboj domenili, kaj jim je narediti. Dotične podpisane listine niso samo proti znižanju lestvice, temveč tudi proti unijskemu čarterju, katerega bi izgubili, če bi šli na delo. Sami si lahko mislite, da je družbi več za odpravo unijskega čarterja kakor pa za znižanje meze, ker isto ital po odpravi čarterja kaj kmalu pride z lahkoto.

Na Jugošlovane v Ameriki apeliram, naj ne hodijo v te kraje za delom, dokler stavkamo, kar velja posebno za one, ki so me pisмено vprašali, če je tudi mogoče delo dobiti. — **Poročevalac.**

JAVNA GOVORNICA.

Glasovi članov S. N. P. J. in čitateljev Prosvete.

Roundup, Mont. — Toplomer je zlezel na 10 pod ničlo. Zunan snež in veter raznaša snežene vrtnice po okolici. Sedim za pečjo in premišlujem človeške grehe. Nekoč sem bral v nekih svetih knjigah, da je človek že ob rojstvu dobil nagib do grešenja, toda takrat še nisem slutil, da so posamezniki v človeški družbi zmožni tako velikih grehov in mi je vse še danes nekaka uganka. Lahko si mislimo, da je vsak izmed nas podedoval nekaj grešne narave, ne moremo si pa misliti, kako da so nekateri tako nagnjeni do zlega, dočim so drugi skoro svetniki.

Primerjajmo si samo velike finančnike z modernimi zaslužniki mi delavci, ki so pohlevni in skoraj srečni se čutijo, če jih pogotič puste k delu, pa jim s tem pomagajo kopičiti bogastvo. Med takim premišljevanjem se nehoti spomnim divjega bivola v new-yorskem Central Parku, ki mu je delavec vrgele tri hlebce kruha. Dasi so bili štirje bivoli v ograji, je imel vse tri hlebce en sam bivol. Odrival je tako dolgo ostale bivole in tiščal hlebce proti kotu ograje, da jih je tam sam zavarovan lahko požrl.

Delavci nismo podedovali nič takih darov kot so jih na primer mogotei. Samo borna telesa imamo in razum, katerega pa najpogosteje ne rabimo v prave svrhe. Nekaj kar smo podedovali spi v nas, to je posnemanje. Zakaj ne posnemamo naših podjetnikov v njihovi slogi. Če bi jih mi posnemali, bi bilo kaj drugega, tako pa ni mogoče, ker sloge celo v ožjem pomenu med nami ni. Celosod zavidava soseda, dasi sta odvisna drug od drugega, se črtita za kako malenkost, ker nimata oha enakih stvari, če ima par dvajsetakov več eden kakor drugi ali kaj podobnega. Ne, tega ne bi smelo biti med nami. Imamo gotovo sovražnike, katere smo prisiljeni smatrati za to kar so v resnici. Kakor krvosesi se zajeda v naše telesa; vemo, kje nas boli, a ne moremo si pomagati.

Še daleč smo proč od tistega, kar nam bi po pravici moralo iti, a zato, da smo še tako daleč proč, se imamo zahvaliti v veliki meri našim voditeljem, oziroma samim sebi, ker se ne brigamo, da bi na odgovorna mesta postavili ljudi, ki bi bili sposobni in bi hoteli biti sposobni na odgovornih mestih.

Premalo se delavstvo zanima za svoje časopise. Pride volilni dan in delavec nepoučen ko dobi glasovnico v roke, dela križe pred imeni kandidatov pogosto, ne da bi pomislil za koga pravzaprav voli. Na ta način pomaga da pride na vodilno mesto človek, ki nima smisla v vodstvu in ga ni težko pridobiti delavskim nasprotnikom na svojo stran ali pa je izvoljen tak, ki hoče, da se delavstvu kratijo pravice. Eden sam tak voditelj lahko uniči, kar se je prej delalo skozi desetletja.

V bodoče torej ne glejmo na to, kaj se nam obljublja, temveč glejmo le, kaj je priporočani kandidat že stori za delavstvo. Ljudi sodimo samo po njihovem dosežanem delu, ne po tem česa so zmožni in koliko imajo. Ne sodimo po takem načinu, kot so sodili nekoč cerkveni dostojanstveniki v srednjem veku, ko so se prepričali o človeški pravičnosti, da so obtožena peljali v cerkev in mu dali povziti gotovo količino blagovoljenega kruha. Če ga je lahko pojedel in mu ni škodil, je bilo znamenje, da ni kriv hudobije, če pa ni mogel pojedati kruha in se z njim zadavil, je bilo to znamenje, da je kriv. Za "cooper-nice" so se posluževali tehtanja ali kopanja; če je bila ženaka lahka ali pa da se je potopila, ko so jo položili v vodo, je bilo to znamenje polnokrvne coprice. Po taki sodbi se torej ne bomo ravnali, ker bi se nedolžen in izstradan delavec že ob samem koščku kruha lahko zadavil.

Volitve so torej za nas najbolj važna stvar, pa naj bodo politične ali strokovne organizacije. Ne prodajmo svojih glasov za eigare, republikancev ali glažke demokratskega žganja; svoje glasove oddajmo le za take, o katerih že vemo, da so kaj storiili za delavstvo. Naj poudarimo za cel teden eigar, da bi volili za njih kandidata, tega ne storimo, ker vemo, kake so posledice, da smo potem lahko cele štiri leta prikrajšani na tobaku. Prav gotovo bo prišel čas, ko bodo izgnile razredne nepravilke in bomo vsi enako uživali zemeljske dobrote, do katerih smo vsi enako upravičeni in tedaj bo izginil tudi takozvani posledovani greh. — **G. Štefanc.**

Camp 50, Kan. — Dopisnik me vprašuje, če li vem, da je Howat odpoklical stavko dne 13. januarja. Dobro vem, kako je od-poklical, da je on rekel rudarjem, naj gredo k bosom in jih vprašajo če so pripravljeni dati delo pod starimi pogoji, če ne se pa stavka nadaljuje. Bos ni imel za nas dela pod starimi pogoji, zato stavka še traja. Tako se je godilo pri rovu 51 Central kompanije. Ne piše dopisnik o Howatu preveč v lepem tonu, čeprav je ta izkazal svojo plemenitost. S konvencije se bo podal nazaj v ječo, da bo odslužil naloženo kazen. Kje si moramo torej misliti večjega značaja od njega. In če imamo količjak sočustvovanja do svojega voditelja, rudarji v Kansasu ga ne bomo pustili na cedilu.

Če bi bila stavka odpoklicana po želji podjetnikov, bi tudi Howatu ne bilo treba več iti v ječo in bi bil prost. Saj nam ni treba drugega pomisliti kakor zakaj sta pravzaprav Howat in Dorothy vtaknjena v ječo. Ali ne ravno radi tega, ker nista hotela prekl-cati stavk?

Vedeti moramo, da se sedaj ne dela pod Howatovim nadzor-stvom temveč pod Bittnerjevimi. Dopisnik iz Fillerja pove, da je Howat sam rekel, da je še 2000 rudarjev izprti od dela. Mogoče, da je rekel a še bolj mogoče, da ni tako rekel, in končno on tudi ne hodi po rovi, da bi vedel, koliko v njih dela ljudi in kateri delajo.

Dopisnik pravi, da ne povem resnice, ker sem pisal, da ne dela še 100 pravih rudarjev. Priznati moram, da jih bo delalo vsakdan več, če se bomo tako prepirali po časopisih in od dela jih bo še več izprti. Dopisniku svetujem, naj ne toži toliko, če je izprt in vržen na cesto, saj sem jaz ravnotako in drugi tudi in na črni listi nas je veliko števalo, upamo pa, da se bodo one črne liste še prebravale črne v bele in bele v črne.

Na dan volitev bomo imeli najboljše priliko za odpravo črne liste. Tega se držite in ne dajte se zapeljati, ko homo imeli spet priliko pokazati svojo moč z glasovi.

Dopisniku iz Fillerja želim dar potrdljivosti in da bi dočkal boljše čase. To bi bili že davno dosegli, če bi ne bilo podjetnikom samo mar za izkoriščanje in bi ne bilo "prostovoljcev", katere bi prav lahko človek tožil krive prisege, ki so jo storiili, ko so pristopili v pravo unijo. — **Matt Orel-nik.**

Razne vesti.

DAVENPORT ZAHTEVA PIVO IN VINO.

Davenport, Ia. — Tukajšnji mestni svet je sprejel resolucijo, v kateri priporoča, da se dovoli varenje piva in izdelovanje lahkega vina.

EKSPLOZIJA V DU PONTTOVI TOVARNI.

Lake Hopkinton, N. J. — Eksplozija, ki je nastala v Du Pontovi tovarni, je ubila dva delavce. Eksplozija je bila tako silna, da so jo slišali v desetmiljkem okrožju.

Pastor smrtižkal.

Blackpool, Anglija, 21. febr. — Adam Hamilton, pastor tukajšnje kongregacijske cerkve, je naznanil zadnjo nedeljo, da bo cerkev dva tedna zaprta. Pastor je rekel, da prazne klopi v cerkvi dokazuje, da je nekaj narobe z njegovi pridigami ali s cerkvijo.

Komunistično gibanje v Angliji.

London, 22. febr. — J. H. Thomas, vodja železničarjev, je rekel te dni, da angleški komunisti še vedno prejemajo podporo iz Sovjetske Rusije, valed česar je njihovo gibanje močno in ugroženo znano Delavake stranke pri bodočih volitvah.

Francoški vojak obstrelil nemškega policaja.

Berlin, 22. febr. — Iz Vratislave poročajo, da je francoški vojak obstrelil nemškega policaja zadnjo nedeljo v Gleiwitzu, Gornja Šlezija, v spopadu med tremi Francozi in skupino nemških civilistov.

Zlato najdemo v avstrijskih Alpah.

Zeneva, 22. febr. — Švicarski inženir Karl Imhoff poroča, da je našel zlato rudo v avstrijskih Alpah blizu Grossglocknerja. Rudnik daje sto gramov zlata dnevno.

Anglija se dobriku Egiptanom — zaradi Indije.

London, 22. febr. — (Federated Press.) — Angeška vlada je nenkrat prišla govoriti zelo liberalno glede Egipta. Namignila je, da odpravi protektorat in doli Egiptanom, da imajo svojo vlado in parlament.

"Daily Herald" piše, da ni to nič čudnega; kdor misli, da se je Anglija poboljšala, se moti. Lloyd George ima dobre vzroke, da pusti napram Egiptanom in jim podeli magari vso svobodo, katero zahtevajo. Zakaj? Zaradi krize v Indiji. V Indiji se gode reči, o katerih zunanji svet ve še prav malo. Anglija sicer upa "pomiriti" Indijo, toda če je preveč revolucij obken na rokah, je nevarnost, da nikjer nič ne "pomiri". Iz tega razloga je Lloyd George plakiral Iree.

V Egiptu je Sueski prekop — in ta prekop je za Anglijo glavna cesta v Indijo za pošiljanje čet in streliva. In ta cesta mora biti zavarovana. Zavarovana mora biti na ta način, da je mir v Egiptu.

Italijanski kralj še vedno išče ministre.

Rim, 22. febr. — Italija je še vedno brez vlade. Kralj Viktor Emanuel se je že drugič obrnil na De Nicolo, Orlanda in Giolitti-ja, a vsi so odklonili ponudbo. Danes javljajo, da poskusi tretjič z Orlandom.

Dva carista v Rusiji obsojena v smrt.

Moakva, Sovjetska Rusija, 22. febr. — Dva častnika, ki sta služila v Kolčakovih poizvedah v Denikinovi beli armadi, sta bila obsojena krivim protirevolucionarnega militarističnega gibanja po najvišjem sovjetskem vojnem sodišču in obsojena na pet let ječe. Častnika sta polkovnik Avanzijev in polkovnik Mamujkin. Zadnjemu je bilo še posebej dokazano, da je ustrelil več komunistov kot knijon. Oba sta bila obsojena na smrt, toda valed splošne amnestije jima je znižana kazen na petletni zapor.

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.
Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$6.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov za vse, kar ima stik z listom:
"PROSVETA"
2657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.
Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$6 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER of The FEDERATED PRESS"

Datum v oblepanju n. p. (Feb. 22-23) poleg vašega imena na naslovu pomeni da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravčasno, da se vam ne ustavi list.

KOLIKO JE VREDNA MOLČEČNOST DELAVSKEGA VOHUNA ZA JEKLARKE BARONE?

Robert J. Foster, protidelavski vohun za jeklarske barone, je bil obsojen na trideset dni zapore in na denarno globo pet sto dolarjev, ker ni hotel odgovarjati na stavljena vprašanja pred Lockwoodovim komitejem.

O Fosterju gre glas, da je načeloval več ko tisoč protidelavskim vohunom, kateri so v interesu jeklarskih baronov vohunarili in hujskali delavce v delavskih strokovnih organizacijah na škodo delavcem in v korist jeklarskim baronom. Untermyer, odvetnik Lockwoodovega komiteja, je hotel dognati, kaj so on in ti vohuni uganjali v organizacijah, na kakšen način so vršili svoje špijonsko delo v delavskih organizacijah. O tem špijonskem delu so bila napravljena poročila in odvetnik Lockwoodovega komiteja je hotel, da se ti zapisniki in poročila predlože Lockwoodovemu komiteju, da se tako razgali vohunsko delo v delavskih organizacijah. Foster, navihani načelnik vohunov, ni hotel odgovarjati na stavljena vprašanja. Njegov odvetnik ga je skušal izrezati na ta način, da je rekel, da so poročila privatnega detektiva ravno tako sveta stvar kot spovedna molčečnost v katoliški cerkvi. Argument seveda ni držal in jasno je bilo, da bo načelnik vohunov v službi jeklarskih baronov obsojen. Foster se je dal raje obsoditi, kot da izda svoje gospodarje. Je pač zvest hlapec svojih gospodarjev, poreče kdo!

Interesantne in zelo važne pa morajo biti tajnosti protidelavske špijonaže, da se je Foster dal raje obsoditi in da gre celo raje v zapor, kakor da je odprl usta in povedal skrivnosti, ki bi mogoče postavile jeklarske magnate v zelo žarko luč. Seveda niso te tajnosti važne za Fosterja, ampak neprecenljive vrednosti so za jeklarske barone. To bi svet strmel, ako bi izvedel, kako so protidelavski vohuni nastopali v delavskih organizacijah. Izdana bi bila tudi imena teh vohunov, ki bi seveda ne mogli več uganjati pod krinko radikalizma špijonažo v delavskih organizacijah. Delavstvo bi na mah spoznalo ptičke, ki so zaradi par grošev prodajali svoje tovariše delavskim izkoriščevalcem. Tako spoznanje bi prineslo luč med delavce in spoznali bi razpeto mrežo, s katero so delavski izkoriščevalci s pomočjo vohunov tako obdali delavce, da je zanje boj za zboljšanje življenjskih razmer silno otežkočen. Za jeklarske barone je ta molčečnost izredno visoke vrednosti že zaradi tega vzroka. So pa še drugi vzroki, izredno važni, da je Foster molčal in da ni tajnosti obesil na veliki zvon, čeprav je vedel, da bo kaznovan.

Večalimanj so bile znane vrhovnemu vohunu umazane manipulacije trustovcev, s katerimi se odkrižajo svojih konkurentov. Tudi je to poglavje samo zase, ki spada v vohunsko delo.

Se neka druga umazana poteza je opaziti v tem, zakaj so jeklarski trustovci najeli človeka z imenom Foster, da postane vrhovni vohun! William Z. Foster je organiziral jeklarske delavce in je še danes eden najbolj preudarnih in premišljenih delavskih organizatorjev v Ameriki. Ta William Z. Foster ni v sorodstvu z Robert J. Fosterjem, ampak Foster je tako navadno ime med Angleži kot na pr. pri Slovencih Kovač ali pa Kovačič. Ali če se takole piše samo o Fosterju, da je vohun, tedaj navadni ljudje sodijo, da jih je izdal tisti Foster, ki jih je vodil v boju za njih interese proti njihovim izkoriščevalcem. Tako fino izvršena poteza ima namen sejati nezaupnost med delavci, da se ne organizirajo in jih privatni bizniški interesi toliko lažje izkoriščajo.

Samoposebi se razume, da vrhovni protidelavski vohun ne bo plačal denarne globe iz svojega žepa. Prejel bo tudi lep obliž v podobi bankovcev za mesec, ki ga presedi v zaporu. Fosterjevi gospodarji niso tako neumni, ako ujeze vohuna, da se lahko dogodi, da prične govoriti in da bi bilo njegovo govorjenje zelo neprijetno za njegove gospodarje.

Ako človek prodaja svoje tovariše, proda še toliko hitreje tiste, ki so ga najeli, ako se mu zdi, da je bila cena prenizka, za katero je prodal svoje tovariše. Zgodovina nam to potrdi s sto dokazi.